Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Belirlenmesi (Giresun İli Örneği)*

Doç. Dr. Şevki Kolukısa

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0485-3081>

Giresun Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Giresun – TÜRKİYE

Cemal Demirpolat

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7125-9701>

Spor Eğitim Uzmanı / Gençlik ve Spor Müdürlüğü, Elazığ – TÜRKİYE

Arş. Gör. Tuğçe Çalcalı

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2519-5038>

Giresun Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Giresun – TÜRKİYE

Makale Geçmişi

Geliş: 20.08.2021

Kabul: 15.11.2021

On-line Yayın: 31.12.2021

Anahtar Kelimeler

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni

İş Doyumu

Milli Eğitim

Araştırma Makalesi

* “COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” beyanları: Bu çalışma için herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir. Bu çalışma için etik kurul onayı gerekmemektedir.

DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.52402>

Öz

Amaç: Bu çalışmanın amacı; Giresun İl MEB bağlı okullarda görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmada verilerin toplanılması için katılımcılara 2 bölümden oluşan ölçek formu doldurtularak uygulanmıştır. Giresun İl MEB 2019-2020 eğitim-öğretim yılı içerisinde görev yapan 180 beden eğitimi ve spor öğretmeni çalışmaya katılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; araştırmacı tarafından geliştirilen demografik bilgi formu , ikinci bölümde ise; kamu çalışanlarının iş doyumlarını ölçmek amacıyla Weiss, Davis, England, Lofquist (1967) tarafından geliştirilen, 20 maddelik 5’li likert tipli ve 2 alt boyuttan oluşan Minnesota İş Doyum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alfa değeri = 0.77 olarak bulunmuştur. Elde edilen veriler elektronik ortama aktararak Microsoft Windows için SPSS v22.0 istatistik yazılımını kullanarak çeşitli istatistik analizlerine tabi tutulmuştur. Veriler normal dağılım gösterdiği için ikili değişkenlerde t-testi uygulanmış, üçlü ve daha fazla değişkenlerde one-way anova testi yapılmıştır.

Bulgular: Yapılan analizler sonucunda, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin içsel, dışsal ve genel doyum puanlarında; cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, çalıştığı okul, görev yeri, yaş, aylık gelir ve hizmet yılı değişkenlerine göre herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Sonuç: Yapılan araştırma sonucunda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin; cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, çalıştığı okul, görev yeri, yaş, aylık gelir ve hizmet yılı değişkenlerine göre herhangi bir anlamlı farklılık yoktur. Fakat çalıştığı okul değişkeninde sadece istatistiksel olarak farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. İlköğretim okulların da görev yapan öğretmenlerin iş doyum algıları istatistiksel olarak yüksek bulunmuş iken, lise de görev yapan öğretmenlerin iş doyumları istatistiksel olarak düşük bulunmuştur.

Atıf Bilgisi / Reference Information

Kolukısa, Ş.; Demirpolat, C. ve Çalcalı, T. (2021). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyumu Düzeylerinin Belirlenmesi (Giresun İli Örneği). *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*, 14(87): 443-457.

*Determining the job Satisfaction Levels of Physical Education and Sports Teachers (Example of Giresun)**

Şevki Kolukısa

Giresun University, Faculty of Sports Sciences, Department of Physical Education and Sports, Giresun – TURKEY

Cemal Demirpolat

Sports Education Specialist / Directorate of Youth and Sports, Elazig - TURKEY

Ress. Asst. Tuğçe Çalcalı

Giresun University, Faculty of Sports Sciences, Department of Physical Education and Sports, Giresun – TURKEY

Article History

Submitted: 20.08.2021

Accepted: 15.11.2021

Published Online: 31.12.2021

Keywords

Physical Education and Sports Teacher

Job Satisfaction

National Education

Research Article

* Statements of “COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors”: No conflicts of interest were reported for this article. Ethics committee approval is not required for this article.

DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.52402>

Abstract

Purpose: The aim of this study is to determine the job satisfaction of the Physical Education and Sports Teachers working in the Giresun Provincial Directorate of National Education.

Materials and Methods: In order to collect data in the study, a scale form consisting of 2 parts was filled by the participants and applied. A total of 180 physical education and sports teachers, 144 male and 36 female, working in Giresun Provincial Directorate of National Education in the 2019-2020 academic year participated in the study. The scale used in the research consists of two parts. In the first part; A demographic information form developed by the researcher was used. In the second part, a 20-item 5-point Likert type Minnesota Job Satisfaction Scale with 2 sub-dimensions (inner commitment and outer commitment) developed by Weiss, Davis, England, Lofquist (1967) and adapted to Turkish by Baycan (1985) was used to measure the job satisfaction of public employees. The Cronbach Alpha value of the scale was found to be 0.77. The obtained data were transferred to electronic media and subjected to various statistical analyzes using SPSS v22.0 statistical software for Microsoft Windows. Since the data showed normal distribution, t-test was applied in binary variables, and one-way anova test was performed in triple and more variables.

Results: As a result of the analysis, no significant difference was found in the internal, external and general satisfaction scores of physical education and sports teachers according to the variables of gender, marital status, education level, school, place of work, age, monthly income and years of service.

Conclusion: As a result of the research, there is no significant difference in the job satisfaction levels of physical education and sports teachers according to the variables of gender, marital status, education level, school, place of work, age, monthly income and years of service. However, it was determined that there was a numerical difference in the variable of the school he worked in. While the job satisfaction perceptions of the teachers working in primary schools were found numerically high, the job satisfaction of teachers working in high schools was found to be low numerically. As a matter of fact, it can be said that the job satisfaction levels of the physical education and sports teachers participating in this research are not a determining factor according to the mentioned variables.

GİRİŞ

Eğitim hayatın her alanında insanoğlunun karşısına çıkan bir kavramdır. Yaşamın her alanı ve anında eğitim vazgeçilmez bir olgudur (Şimşek, 2015). Kelime olarak eğitim; “terbiye, talim, uysallaştırma anlamlarına gelmektedir” (Karslı, 2005). Demirel (2017)’ye göre eğitim; “bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürlenme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme sürecidir.” Sönmez (2001)’e göre eğitim; “fiziksel uyarım sonucu, beyinde istendik biyokimyasal değişiklikler oluşturma sürecidir.”

Beden eğitimi, kişinin fiziksel ve ruhsal sağlığını, motorik becerilerini geliştirmeye yönelik yapılan etkinliklerin toplamıdır. Beden eğitimi, insanların toplum kurallarına uygun yaşayabilmesi için zemin oluşturan, yardımsever, insan haklarına saygılı, dürüst, zeki, ahlaklı bireyler olmalarını ve hareket becerilerini geliştirmelerini sağlayan fiziksel etkinliklerdir (Seçkin, 2011).

Öğretmenlik mesleği günümüzde, özel bir alanda uzmanlık ve mesleki beceri gerektiren meslek olarak kabul edilir. Bu mesleğin toplumdaki statüsü ve saygınlığı farklı ülkelere ve kültürlere göre değişmekle beraber, direkt insan ile ilgisi olması bakımından eskiden bu yana kazanç sağlayan bir meslek değil de kutsal bir meslek olarak görülmektedir (Şişman, 2011). Bütün ülkelerde öğretmenler, eğitim sistemlerinin temel taşı olarak oluşturularak onun başarısı için birinci derecede pay sahibi olurlar. Bu sebeple öğretmenlerin yetiştirilmesi öteki meslek üyelerinin yetiştirilmesinden çok daha farklı ve özenli olmak durumundadır. Kısacası öğretmen eğitimi üzerinde titizlikle durulması gerekmektedir (Yılman, 1992).

1739 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Temel kanununda Öğretmenlik, “Devletin eğitim, öğretim ve bununla alakalı yönetim görevlerini üzerine alan özel bir uzmanlık gerektiren meslektir”. Öğretmenler kendisine verilen bu görevleri Türk Milli Eğitimin temel amaçlarına uygun hareket ederek gerçekleştirmekle yükümlüdürler (<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin,18.06.2020>).

Üstüner öğretmenliği, “Bireylerin öğrenmelerinin belli bir amaç doğrultusunda başlatılması, yönlendirilmesi, kolaylaştırılması ve gerçekleştirilmesi sürecine ilişkin etkinlikleri kapsayan mesleğin adıdır. Bu etkinlikleri yapan kişi de öğretmendir” (Üstüner, 2006).

İş doyumu kavramının anlamına ilişkin pek çok farklı tanım vardır. İş doyumu genel anlamda, çalışanların işlerinden ötürü hissettikleri hoşnutluk duygusudur (Koustelios, 2001). İş doyumu kavramı Barutçugil tarafından, “çalışan bireyin elde ettiklerinin ve yaptığı işin kişisel değer yargılarıyla ve gereksinimleriyle örtüştüğünü ya da örtüşmesine imkân sağladığını fark etmesi neticesinde hissettiği bir duygu” şeklinde ifade edilmektedir (Barutçugil, 2004). Kısaca iş doyumu kavramı, iş görenin yaptığı işe genel tutumu şeklinde ifade edilebilir (Greenberg ve Baron, 2003).

Bireyin mesleğindeki iş doyumunun yeterli olması, psikolojik olarak olgunluğa erişmeyi sağlarken, iş doyumunun yetersiz olması halinde bireyde hayal kırıklığına yol açabilmektedir (Yılmaz ve Karahan, 2009).

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu araştırmanın evreni; 2019-2020 eğitim-öğretim döneminde Milli Eğitim Bakanlığı Giresun İl Müdürlüğü bünyesinde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise “kolayda örnekleme yöntemiyle” seçilen 144 erkek, 36 kadın toplam 180 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırma kapsamında “Kişisel Bilgi Formu” ve “Minnesota İş Doyum Ölçeği” kullanılmıştır. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine ait kişisel bilgilerini tespit etmek için 7 sorudan oluşan “kişisel bilgi formu” kullanılmıştır. Bu formda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaş, cinsiyet, eğitim durumu, çalıştığı kurum, medeni durum, hizmet yılı ve aylık gelir gibi bilgilere ulaşılmak amaçlanmıştır.

Minnesota İş Doyum Ölçeği

Araştırma kapsamında kullanılan “Minnesota İş Doyum Ölçeği” nin kısa formu Weiss, Davis, England ve Lofguist (1967) tarafından geliştirilmiş Baycan (1985) tarafından Türkçe’ye uyarlanmış olan ölçek kullanılmıştır. Minnesota İş Doyum Ölçeği içsel, dışsal ve genel doyum düzeyini belirleyici özelliklere sahip 20 ifadeden oluşan 1-5 arasında puanlanan beşli likert tipi bir ölçektir. Mevcut araştırma sonucunda ölçme aracının İçsel doyum; Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 88; Dışsal doyumda güvenirlik katsayısı 80 ve Genel doyumda ise güvenirlik katsayısı 90 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın gerçekleştirilmesi için Giresun Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğüne izin talebinde bulunulmuştur. Alınan iznin ardından araştırmacı tarafından Kişisel Bilgi Formu ve Minnesota İş Doyum Ölçeği online anket haline getirilerek hazır hale getirilmiştir. Ardından araştırmacı ilde görevli ve ulaşılabilen beden eğitimi ve spor öğretmenlerini telefonla arayarak araştırmanın amacı ve önemini anlatmıştır. Verilen sözlü yönergenin ardından araştırmaya gönüllü katılım göstermeyi kabul eden beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden online anket yoluyla veriler toplanılmıştır.

Verilerin Analizi

Elektronik ortamda toplanan veriler muhtemel hatalara karşın kontrol edilerek SPSS ortamına aktarılmıştır. Verilere yapılacak istatistiksel analizlere karar vermeden önce veriler normallik testi ile incelenmiştir. Yapılan normallik testinin ardından verilerin çarpıklık ile basıklık değerlerinin -2/+2 aralığından olduğu tespit edilmiştir. Bu aralık verilerin normal dağılıma uygun olduğuna kanıt gösterilebilir (George ve Mallery, 2001). Normal dağılım gösteren verilere bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans (ANOVA) analizi ve pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Verilerin genel olarak değerlendirilmesinde anlamlılık $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo-1: Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Cinsiyet	(N)	(%)
Erkek	144	80,0
Kadın	36	20,0
Medeni Durum	(N)	(%)
Evli	149	82,8
Bekâr	31	17,2
Eğitim Durumu	(N)	(%)
Lisans	167	92,8
Lisansüstü	13	7,2
Çalıştığınız Okul	(N)	(%)

İlköğretim	89	49,4
Lise	91	50,6
Görev Yeriniz	(N)	(%)
İl	68	37,8
İlçe	112	62,2
Yaş	(N)	(%)
25-36 yaş	51	28,3
37- ve üstü	129	71,7
Aylık Gelir	(N)	(%)
4000- 6000 TL	145	80,6
6001-üzeri TL	35	19,4
Hizmet yılı	(N)	(%)
1-11 yıl	56	31,1
12-17 yıl	51	28,3
18 yıl ve Üzeri	73	40,6
Toplam	180	100

Tablo-1’de görüldüğü gibi; çalışmaya katılan bireylerin cinsiyet, medeni durumu, eğitim durumu, çalıştığı eğitim kurumu, yaş, görev coğrafi yeri, gelir durumu ve hizmet süresi gibi kişisel özelliklerine ait bilgiler verilmiştir

Tablo-2: Katılımcıların İş Doyumu Alt Boyutlarının Normallik Dağılım Testi (Skewness- Kurtosis)

Ölçek	Alt Boyut	Skewness			Kurtosis	
		N	<u>Statistic</u>	<u>Std. Hata</u>	<u>Statistic</u>	<u>Std. Hata</u>
İş Doyumu	İçsel Doyum	180	-,520	,181	,465	,360
	Dışsal Doyum	180	-,435	,181	,590	,360

Tablo-2’de görüldüğü gibi; iş doyumu alt boyutlarının normallik dağılım durumlarına bakıldığı zaman basıklık ve çarpıklık değerleri normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Tablo-3:Katılımcıların İş Doyumu Alt Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması
(Independent – Sample T Testi)

Ölçek	Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	X	ss	t	p
İş Doyumu	İçsel Doyum	Erkek	144	4,20	,479	,692	,495
		Kadın	36	4,14	,484		
	Dışsal Doyum	Erkek	144	3,67	,629	-,643	,490
		Kadın	36	3,74	,554		
	Toplam	Erkek	144	3,99	,485	,085	,933
		Kadın	36	3,98	,483		

(p<0.05)

Tablo-3’de görüldüğü gibi; katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin iş doyumu durumlarının karşılaştırılmasında; alt boyutlarda ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Toplam puanda erkek ($\bar{X}=3.99\pm,.485$) katılımcılar, kadın ($\bar{X}=3.98\pm,.485$) katılımcılara oranla daha fazla ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç cinsiyet değişkeninin iş doyumu üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir.

Tablo-4: Katılımcıların İş Doyumu Alt Boyutlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Karşılaştırılması
(Independent – Sample T Testi)

Ölçek	Alt Boyutlar	Medeni	N	X	ss	t	p
		Durum					
İş Doyumu	İçsel Doyum	Evli	149	4,19	,478	,062	,952
		Bekâr	31	4,18	,496		
	Dışsal Doyum	Evli	149	3,68	,631	-,260	,772
		Bekâr	31	3,71	,531		
	Toplam	Evli	149	3,98	,492	,095	,919
		Bekâr	31	3,99	,445		

(p<0.05)

Tablo-4’de incelendiğinde; katılımcıların medeni durumlarına ilişkin iş doyumu durumlarının karşılaştırılmasında alt boyutlarda ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Toplam puanda bekar ($\bar{X}=3.99\pm,.445$) katılımcılar, evli ($\bar{X}=3.98\pm,.492$) katılımcılara oranla daha fazla ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç medeni durum değişkeninin iş doyumu üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir.

Tablo-5: Katılımcıların İş Doyumu Alt Boyutlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independent – Sample T Testi)

Ölçek	Alt Boyutlar	Eğitim Durum	N	X	ss	t	p
İş Doyumu	İçsel Doyum	Lisans	167	4,19	,478	,555	,605
		Lisansüstü	13	4,12	,505		
	Dışsal Doyum	Lisans	167	3,70	,608	1,025	,372
		Lisansüstü	13	3,51	,688		
	Toplam	Lisans	167	3,99	,478	,851	,466
		Lisansüstü	13	3,88	,553		

(p<0.05)

Tablo-5 incelendiğinde; katılımcıların eğitim durumu değişkenine ilişkin iş doyumu durumlarının karşılaştırılmasında; alt boyutlarda ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Tüm alt boyutlarda ve toplam puanda eğitim durumu lisans ($\bar{X}=3.99\pm,478$) olan katılımcıların, eğitim durumu lisansüstü ($\bar{X}=3.88\pm,553$) olan katılımcılara oranla daha fazla ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç medeni durum değişkeninin iş doyumu üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir.

Tablo-6: Katılımcıların İş Doyumu Alt Boyutlarının Çalıştığınız Okul Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independent – Sample T Testi)

Ölçek	Alt Boyutlar	Çalıştığınız Okul	N	X	ss	t	p
İş Doyumu	İçsel Doyum	İlköğretim	89	4,23	,535	1,240	,218
		Lise	91	4,14	,417		
	Dışsal Doyum	İlköğretim	89	3,74	,645	1,291	,199
		Lise	91	3,62	,580		
	Toplam	İlköğretim	89	4,04	,535	1,395	,166
		Lise	91	3,94	,424		

(p<0.05)

Tablo-6 incelendiğinde; katılımcıların çalıştığınız okul değişkenine ilişkin iş doyumu durumlarının karşılaştırılmasında; alt boyutlarda ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Tüm alt boyutlarda ve toplam puanda ilköğretim ($\bar{X}=4.04\pm,535$) okullarında görev yapan katılımcıların, lisede ($\bar{X}=3.94\pm,424$) görev yapan katılımcılara oranla daha fazla ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç çalıştığınız okul değişkeninin iş doyumu üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir.

Tablo-7: Katılımcıların İş Doyumu Alt Boyutlarının Görev Yeri Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independent – Sample T Testi)

Ölçek	Alt Boyutlar	Görev Yeriniz	N	X	ss	t	p
İş Doyumu	İçsel Doyum	İl	68	4,16	,440	-,654	,500
		İlçe	112	4,21	,503		
	Dışsal Doyum	İl	68	3,67	,555	-,218	,821
		İlçe	112	3,69	,650		
	Toplam	İl	68	3,96	,432	-,500	,603
		İlçe	112	4,00	,513		

(p<0.05)

Tablo-7 incelendiğinde; katılımcıların görev yeri değişkenine ilişkin iş doyumu durumlarının karşılaştırılmasında; alt boyutlarda ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Tüm alt boyutlarda ve toplam puanda ilçe 'de ($\bar{X}=4.00\pm,513$) görev yapan katılımcıların, İl'de ($\bar{X}=3.96\pm,432$) görev yapan katılımcılara oranla daha fazla ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç görev yeri değişkeninin iş doyumu üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir.

Tablo-8: Katılımcıların İş Doyumu Alt Boyutlarının Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- WayAnova)

Ölçek	Alt Boyut	Yaş	N	X	ss	f	p	Anlamlı Fark
İş Doyumu	İçsel Doyum	(a) 25-30 yaş	22	4,31	,395	,969	,409	–
		(b) 31-36 yaş	29	4,21	,513			
		(c) 37-42 yaş	59	4,12	,505			
		(d) 43 yaş ve üzeri	70	4,20	,467			
	Dışsal Doyum	(a) 25-30 yaş	22	3,80	,585	,382	,766	–
		(b) 31-36 yaş	29	3,61	,812			
		(c) 37-42 yaş	59	3,69	,509			
		(d) 43 yaş ve üzeri	70	3,67	,619			
	Toplam	(a) 25-30 yaş	22	4,11	,435	,610	,609	–
		(b) 31-36 yaş	29	3,97	,582			
		(c) 37-42 yaş	59	3,94	,457			
		(d) 43 yaş ve üzeri	70	3,99	,479			
		Toplam	180	3,99	4,83			

(p<0.05)

Tablo-8 incelendiğinde; katılımcıların yaş değişkenine ilişkin iş doyumu durumlarının karşılaştırılmasında; alt boyutlarda ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Tüm alt boyutlarda ve toplam puanda 25-30 yaş ($\bar{X}=4.11\pm,435$) arası katılımcıların, diğer yaş aralığındaki katılımcılara oranla daha fazla ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç yaş değişkeninin iş doyumu üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir.

Tablo-9: Katılımcıların İş Doyumu Alt Boyutlarının Aylık Gelir Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- Way Anova)

Ölçek	Alt Boyut	Aylık Gelir	N	X	ss	f	p	Anlamlı Fark
İş Doyumu	İçsel Doyum	(a) 4000-5000 TL	92	4,12	,395	1,932	,148	-
		(b) 5001-6000 TL	53	4,28	,513			
		(c) 6001-7000 TL	35	4,21	,505			
	Dışsal Doyum	(a) 4000-5000 TL	92	3,66	,585	,757	,471	-
		(b) 5001-6000 TL	53	3,77	,812			
		(c) 6001-7000 TL	35	3,62	,509			
	Toplam	(a) 4000-5000 TL	92	3,94	,435	1,383	,252	-
		(b) 5001-6000 TL	53	4,08	,582			
		(c) 6001-7000 TL	35	3,98	,457			
		Toplam	180	3,99	,483			

(p<0.05)

Tablo-9 incelendiğinde; katılımcıların aylık gelir değişkenine ilişkin iş doyumu durumlarının karşılaştırılmasında; alt boyutlarda ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Tüm alt boyutlarda ve toplam puanda 5001-6000 TL ($\bar{X}=4.11\pm,435$) arası gelire sahip olan katılımcıların, diğer gelir aralığındaki katılımcılara oranla daha fazla ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç gelir değişkeninin iş doyumu üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir.

Tablo-10: Katılımcıların İş Doyumu Alt Boyutlarının Hizmet Yılı Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- Way Anova)

Ölçek	Alt Boyut	Hizmet Yılı	N	X	ss	f	p	Anlamlı Fark
İş Doyumu	İçsel Doyum	(a) 1-5 yıl	20	4,22	,362	,169	,917	-
		(b) 6-11 yıl	36	4,22	,596			
		(c) 12-17 yıl	51	4,16	,466			
		(d) 18 yıl ve üzeri	73	4,19	,476			
	Dışsal Doyum	(a) 1-5 yıl	20	3,60	,602	,510	,676	-
		(b) 6-11 yıl	36	3,78	,766			
		(c) 12-17 yıl	51	3,65	,525			
		(d) 18 yıl ve üzeri	73	3,68	,597			

	(a) 1-5 yıl	20	3,97	,405			
	(b) 6-11 yıl	36	4,05	,603			
Toplam	(c) 12-17 yıl	51	3,95	,443	,287	,835	—
	(d) 18 yıl ve üzeri	73	3,98	,471			
	Toplam	180	3,99	,483			

(p<0.05)

Tablo-10 incelendiğinde; katılımcıların hizmet yılı değişkenine ilişkin iş doyumu durumlarının karşılaştırılmasında; alt boyutlarda ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Tüm alt boyutlarda ve toplam puanda 6-11 yıl ($\bar{X}=4.11\pm,435$) arası hizmet yılına sahip olan katılımcıların, diğer hizmet yılı aralığındaki katılımcılara oranla daha fazla ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç hizmet yılı değişkeninin iş doyumu üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir.

Tablo-11: Katılımcıların Örgütsel Bağlılık Durumları ve İş Doyumu Arasındaki İlişkinin Araştırılması (Korelasyon Tablosu)

Boyutlar		İçsel Doyum	Dışsal Doyum
İçsel Doyum	Pearson Kor.	1	
	P		
	N	180	
Dışsal Doyum	Pearson Kor.	,642	1
	P	,000	
	N	180	180

Tablo -11 incelendiğinde; içsel doyum ile dışsal doyum arasında ($r = ,622$) yüksek düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir. Buna göre İçsel doyum ve dışsal doyum kendi aralarında ($r = ,622$) yüksek düzeyde ve pozitif yönde bir ilişkiye sahip oldukları görülmektedir.

TARTIŞMA

Bu bölümünde araştırmanın evreni; 2019 - 2020 eğitim - öğretim yılında Giresun Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı merkez ve ilçe okullarında görev yapan 144' ü erkek (%80.0) 36'sı kadın (%20.0) toplamda 180 beden eğitimi ve spor öğretmeni olarak belirlenmiş ve öğretmenlerin iş doyum düzeylerinin belirlemek amacıyla anket uygulanmış, elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasında beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmektedir. Pala (2012), Türkçapar (2012), Özçete (2018) ve Seçme (2008)' in yaptıkları araştırmalarda iş doyumlarının cinsiyet ile arasında anlamlı bir fark bulmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu sonuç bizim yaptığımız bu araştırmanın genel doyumuyla benzerlik göstermektedir.

Aydın (2019)' yaptığı bir çalışmada iç-dış genel doyumların cinsiyetle karşılaştırılmasında içşel ve genel doyumda anlamlı bir fark elde edilmemiş, sadece dışsal doyumda anlamlı bir fark elde etmiştir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının medeni duruma göre karşılaştırılmasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Akkamış (2010), Türkçapar (2012), Gögercin (2017), Güler (2018), Bilgili (2019) ve Umay (2015) yaptıkları benzer çalışmalarda iş doyum düzeylerinin medeni durumla anlamlı bir fark bulmamışlardır. Çıkan bu sonuç bizim yaptığımız bu çalışmanın genel doyum düzeyleriyle benzeşmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş hayatıyla özel hayatı birbirinden ayırdıkları için iş doyum puanlarında farklılaşmanın olmadığı düşünülebilir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının eğitim durumlarına (lisans, lisansüstü) göre karşılaştırılmasında anlamlı bir farklılaşma ortaya çıkmamıştır. Bilgili (2019) ve Soyer, Can ve Kale (2009)'nin yaptığı benzer araştırmada eğitim durumlarına göre (lisans ya da lisansüstü) iş doyum düzeyleri arasında herhangi bir fark bulmadığını söylemiştir. Çıkan bulgular mevcut çalışmamızı doğrular nitelikte olduğu gözlemlenmektedir. Bu çalışmalardan farklı olarak Tan (2003) öğretmenlerin iş doyumuyla ilgili yaptığı çalışmada yüksek lisans mezunu öğretmenlerin iş doyum düzeylerini lisans mezunu öğretmenlere göre daha az olduğunu rapor etmiştir. Bu sonuç araştırmamızda çıkan sonuçla aynı doğrultuda olmadığını göstermektedir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin çalıştıkları eğitim kurumlarına göre (İlköğretim ve Lise) karşılaştırılmasında iç-dış ve genel doyum puanlarının istatistiki anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir. Fakat rakamsal olarak ise Lise'de çalışan öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum verileri yüksek çıkmıştır. İçöz (2014), Gögercin (2017), Balcı (1985), Kale (2007) ve Bilgili (2019) yaptıkları farklı çalışmalarda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görev yaptığı eğitim kurumlarıyla içşel tatmin ve dışsal tatmin düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma tespit etmediğini vurgulamıştır.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının görev yaptıkları yerlere (il, ilçe) göre karşılaştırılmasındaki çıkan sonuçta anlamlı bir fark görülmemektedir. Öğretmenlerin görev yaptığı yerlere göre içşel doyum puan ortalamalarına bakıldığında en yüksek köy en düşük ise il olduğu görülmektedir. Yaman ve Yaman (2008), Baykara (2019) ve Gencer (2002) yaptığı benzer araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumlarını tespit etmeye çalışmıştır. Ortaya çıkan bulgular sonucunda öğretmenlerinin görev yeri değişkenlerine göre iş doyumlarında farklılık oluşmadığını söylemektedir. Mavi (2008) yaptığı benzer araştırmasında beldelerde görev yapan öğretmenlerin iş doyum düzeyleri il ve ilçelerde görev yapan öğretmenlerin iş doyum düzeylerinden daha yüksek olduğunu belirtmiştir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum düzeylerinin yaşları arasındaki ilişkiye göre karşılaştırılmasında anlamlı bir fark görülmemektedir. İçöz (2014), Demirsoy (2009), Kale (2007), İçöz (2014) , Aydın (2019) ve Özçete (2018)'nin yapmış oldukları çalışmalarda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşları ile iş tatmini ile içşel tatmin ve dışsal tatmin düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulmadığını belirtmektedir. Göktaş (2007), yaptığı çalışmasında yaş durumuna göre içşel etmenlerde anlamlı bir fark bulamamış ama dışsal etmenlerde anlamlı bir farklılık bulunduğunu söylemiştir. Ortaya çıkan bu sonuç çalışmamızın içşel doyumuyla benzer doğrultuda olduğunu, dışsal doyum sonuçlarıyla benzer olmadığını göstermektedir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının hizmet yıllarına göre

karşılaştırılmasında anlamlı bir farklılık yoktur. İçöz (2014), Baykara (2019), Kale (2007) ve Gök (2019) yaptıkları çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görev süreleriyle iş tatmini arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığını dile getirmiş olup bu sonucun araştırmamızı destekler niteliktedir. Gögercin (2017), beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet yıllarıyla iş tatmini arasında anlamlı farklılık tespit etmiştir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının ailenin toplam geliri duruma göre karşılaştırılmasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Aydın (2019), Mavi (2008) yaptıkları çalışmalarda mevcut çalışmamızla aynı doğrultudadır. Çalışmamızın aksine Akıner (2005)' in yaptığı çalışmada ise öğretmenlerin iş doyum düzeyleriyle gelir düzeylerini karşılaştırmasında sonucunda aralarında anlamlı farklılaşma bulunduğunu tespit etmiştir. Çıkan sonucun çalışmamızla aynı doğrultuda olmadığını göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iç-dış ve genel doyum puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasında herhangi bir farklılaşma görülmemiştir. Kadın ve erkek öğretmenlerin iş doyum düzeylerinin benzer olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durumun cinsiyet farklılığın önemli bir değişken olmadığını gösterir.

Öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının medeni duruma göre karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılaşma oluşmamıştır. Bekâr veya evli beden eğitimi ve spor öğretmenlerini iş doyum düzeyleri aynıdır.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin eğitim durumlarının (Lisans, Lisansüstü) iş doyum düzeyleri bakımından incelenmesi sonucunda; farklılıkların olmadığı görülmüştür.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iç-dış ve genel doyum puanlarının çalıştıkları eğitim kurumlarına göre (İlköğretim, Lise) karşılaştırılmasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı tespit edilmiştir. İstatistik anlamda farklılık olmamakla beraber lise seviyesinde çalışan öğretmenlerin iş doyum sayısı yüksek tespit edilmiştir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının görev yaptıkları yere göre (il, ilçe) farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin Giresun ilinde görev yaptıkları yerlere göre iş doyum düzeylerini olumsuz etkilememiştir. Görev yeri farklı olmasına rağmen öğretmenlerin iş doyumları aynı doğrultuda çıkmıştır.

Araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşlarına göre iş doyum düzeylerinin incelenmesinde farklılıkların olmadığı saptanmıştır. Göreve yeni başlayan genç öğretmenlerle kendinden yaşça büyük öğretmenler arasındaki iş doyum düzeyleri aynıdır.

Ankete katılan Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin hizmet yıllarının iç-dış ve genel doyum düzeylerinin incelenmesi neticesinde sonuç olarak; herhangi bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Yapılan bu araştırmada Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının ailesindeki toplam gelirin göre incelendiğinde anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı tespit edilmiştir.

Öneriler:

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeylerini daha fazla arttırmak için aldıkları ücretlerin arttırılması, özlük haklarının ve okullardaki fiziki çalışma şartlarının iyileştirilmesi

konusunda çalışma yapılabilir.

Okullarda beden eğitimi ders saatlerinin arttırılması ve sınıf mevcudunun azaltılması beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyum düzeylerine olumlu katkı sağlayabilir.

Lisansüstü öğrenim gören öğretmenler maddi ve manevi desteklenebilir ve öğretmenlerin lisansüstü öğrenim görmeleri teşvik edilebilir.

Öğretmenlerin yapmış oldukları sportif faaliyetlerde, öğretmenler ödüllendirilebilir ve takdir edilebilir.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetleri artırılabilir, ihtiyaç duydukları konularda geliştirilebilir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğrencileriyle katıldıkları her türlü sportif faaliyetlerde okul idaresince maddi ve manevi destek verilebilir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleriyle ilgili akademik araştırmaların arttırılması için çalışmalar yapılabilir.

Bu çalışmayı beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile diğer branş öğretmenleri arasındaki karşılaştırma şeklinde yapılmasında yarar vardır.

KAYNAKÇA

- Akiner, B. (2005). *Özel okullarda ve resmi okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin araştırılması (Manisa Merkez Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.
- Akkamış, O. (2010). *İlköğretim I. Ve II. Kademe Öğretmenlerinin İş Tatmini Üzerine Bir Değerlendirme*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, B. (2019). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.
- Balcı, A. (1985). *Eğitim yöneticilerinin iş doyumunu*. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Barutçugil İ. Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi, İstanbul: Kariyer Yayıncılık; 2004.
- Baykara, Z. E. (2019). *Beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin incelenmesi (Ankara örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.
- Bilgili, C. (2019). *Beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumunu ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi (Van ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Demirel, Ö. (2017). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya*. (25. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Demirsoy, E. (2009). *Beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumunu ve örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Gencer, A. (2002). *Öğretmenlerinin İş Doyumunu ile Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkiler*. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- George, D. ve Mallery. P. (2001). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference 10.0 update*. (3. Baskı). Boston: Allyn and Bacon.

- Gögercin, T. (2017). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İş Tatmini ve Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi (İstanbul Başakşehir İlçesi Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gök, A. (2019). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyumu ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişki, Neden ve Çözüm Önerilerinin Belirlenerek Farklı Değişkenlere Göre Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Greenberg J, Baron R. A. *Behavior in Organization: Understanding and Managing the Human Side of Organization*, Eighth Edition, New Jersey, USA: Prentice Hall; 2003.
- Güler, M. (2018). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Zaman Yönetimi Becerileri İle İş Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. (Kocaeli İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- İçöz, S. (2014). *Afyonkarahisar İlinde Görev Yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Tatmini ve Bilgi Paylaşımı Düzeylerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Karslı, M. D. (2005). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş: Alternatif Yaklaşım*. (3. Baskı). Ankara:Pegem A Yayınları.
- Koustelios, A. D. (2001). *Personal Characteristics And Job Satisfaction Of Grek Teachers. The International Journal Of Educational Management*; 15(7):354-358.
- Mavi, L. (2008). *Kütahya İlinde Görev Yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya
- MEB (1973). <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>. E.T. 18.06.2020
- Özçete, G. (2018). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleklerine İlişkin Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi ve Öğretmenlerin İş Doyum Analizi (Niğde İli Örneği)*
- Pala, A. (2012). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Boş Zaman Değerlendirme Alışkanlıklarının ve Mesleki Doyumlarının Tespiti ve İncelenmesi (İstanbul Pendik Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Seçkin A. (2011) *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Öz-Yeterlik İnançlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Seçme T. (2008) *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi (Afyonkarahisar Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Soyer, F. Can, Y. ve Kale, F. (2009). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İş Tatmini ve Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Faktörler Açısından İncelenmesi. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3).
- Sönmez, V. (2001). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. (Genişletilmiş 9. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şimşek, S. (2015). *Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. Eğitim Bilimlerine Giriş*. (Ed: Saylan, N). (Gözden Geçirilmiş 9. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şişman, M. (2011). *Eğitim Bilimlerine Giriş (9. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.

- Tan, N. (2003). *Anadolu Lisesi Öğretmenlerinin İş Doyumunu Etkileyen Etmenler (Ankara İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Türkçapar, Ü. (2012). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Farklı Değişkenler Açısından İş Doyumu Düzeylerinin İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2).
- Umay, G. (2015). *Psikolojik Danışman Ve Rehberlik Öğretmenlerinin İş Doyumu ve Tükenmişlik Düzeylerinin İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 0045, 109127.
- Yaman, M. ve Yaman, Ç. (2008). Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayar Kullanma Yeterlilikleri. *Akademik İncelemeler Dergisi*.
- Yılman, M. (1992). Öğretmenlik Mesleği ve Meseleleri. İstanbul: Türkiye Milli Kültür Vakfı.
- Yılmaz H, Karahan A. (2009). Bireylerin Kişisel Özellikleri Yönünden İş Doyum Düzeylerine Göre Tükenmişlikleri: Afyonkarahisar İlinde Bir Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.